

Вища школа, 1980. 318 с.

2. Плавич В.П. Теоретико-компоративістське дослідження юридичного механізму взаємодії норм національного та міжнародного права в умовах глобалізації. *Держава і право: Юридичні і політичні науки: зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України*. Київ, 2012. Спецвипуск. С. 402–409.

УДК 342.5(477)(043.2)

Варава І.П., старший викладач,
Паламарчук В.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ РОЗПОДІЛУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Теорія розподілу влади як дієвий і збалансований політичний механізм управління суспільством з'явилася в результаті довготривалого пошуку способів уникнення зловживання та узурпації влади. Над концепцією поділу влади впродовж віків працювало багато дослідників. У класичному вигляді її розробив Шарль Луї Монтеск'є, а вперше цей принцип був утілений в Конституції США 1787 р.

У сучасному цивілізаційному просторі розподіл державної влади став загальновизнаним принципом конституціоналізму, за яким уся державна влада поділяється на відносно незалежні гілки влади, сьогодні він тісно ввійшов у теорію і практику всіх демократичних держав.

Україна не є винятком. Зокрема, стаття 1 Конституції України проголошує її суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою. Доказом цього є втілення принципу поділу влади. «Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України», - таку правову норму закріплено в основному законі України [1, с. 197-198].

Як засвідчує історичний досвід, саме система «стримувань та противаг» є ключовим механізмом реалізації принципу поділу влади. Мало того, це основа будь-якого демократичного режиму. В Україні система «стримувань та противаг» представлена такими суб'єктами: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України та Верховний Суд України. Конституцією України також передбачені інститути системи, такі як: право «вето» Президента України на певний законопроект; право імпічменту Президента зі сторони Верховної Ради України; участь Верховної Ради

України у формуванні Конституційного Суду України; дострокове припинення Президентом повноважень Верховної Ради України тощо.

Перехід до практичної реалізації принципів правової демократії в Україні відбувався тривалий час і вилився у надзвичайно складний процес, важливим елементом якого стала практика реалізації принципу поділу влади. Більш чіткого та цілісного характеру Концепція поділу влади в Україні набула в період ХІХ – початку ХХІ ст. Проте і сьогодні аналіз проблем реалізації принципу поділу влади можна визначити як одну з першочергових потреб сучасної вітчизняної юридичної науки. Прийняті в умовах гострої суспільно-політичної кризи поправки до Конституції України від 8 грудня 2004 року, продемонстрували брак правової якості і стали серйозною загрозою системної дестабілізації механізму влади.

Загалом суспільно-політичне життя незалежної України засвідчує наявність як здобутків у державно-політичній сфері, так і низки серйозних проблем. Маємо визнати, що сьогодні в Україні відсутні реальні й ефективні механізми реалізації конституційних положень. Практика взаємовідносин вищих органів державної влади України часто демонструє їх деструктивну поведінку, відсутність збалансованої співпраці гілок влади для проведення вкрай необхідних реформ. На превеликий жаль, функціонування державного механізму України відмічено сумним досвідом постійної критики моделі організації влади [2]. Ми вважаємо, що однією з особливостей поділу влади в Україні є надмірна персоналізація. Владні структури в нашій державі здійснюють не поділ функцій влади, а скоріше поділ влади, що породжує нестабільність і призводить до появи періодичних політичних, економічних і соціальних криз.

Сам розподіл влади не має бути самоціллю, він покликаний забезпечувати свободу кожної людини. Відповідно до концепції поділу влади Шарля-Луї Монтеск'є, одним із головних завдань державної влади, її основним призначенням є досягнення високої ефективності діяльності всіх гілок влади в інтересах народу, і як підсумок – побудова досконалого демократичного ладу в країні.

Пройдений шлях державотворення переконує, що найдемократичніші положення Конституції залишаються «на папері», а влада виявляється недієздатною, якщо вони розходяться з політико-правовими реаліями, не здійснюються на практиці. Відтак, створення механізму узгодженої взаємодії вищих органів державної влади України є актуальним і нагальним завданням першочергового порядку у політичному житті України. Для успішного реформування системи державної влади на наш погляд, потрібно насамперед прагнення до усунення протиріч і конфліктів між вищими державними структурами, забезпечення їх тісної співпраці та запровадження реальної відповідальності за результати діяльності в цілому.

Отже, підсумовуючи проблеми реалізації принципу поділу влади в Україні на сучасному етапі, найбільш вагомими назвемо такі: загальна незбалансованість системи поділу влади; надмірна персоналізація; здійснення владними структурами не поділу функцій влади, а саме поділу влади; недієвість механізму стримувань і противаг у відносинах між Президентом України і Верховною Радою України; Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України; відсутність політичної волі до усунення протиріч і конфліктів між вищими державними структурами та запровадження реальної відповідальності за результатами діяльності.

На сучасному етапі державотворення в Україні досить відчутною є проблема досягнення оптимальної моделі організації державної влади та вироблення механізму взаємодії між її гілками, адже від ефективності організації та функціонування системи державної влади значною мірою залежить стан та перспектива розвитку державно-правових інститутів.

Література

1. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. 2-ге вид. Київ: Юрінком Інтер, 2006. С. 197–198.

2. Мартинюк Р.С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні: політико-правовий аналіз. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2007. 352 с.

УДК 343.232:801.73(043.2)

Варава І.П., старший викладач,
Лисянська Д.В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДУ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Починаючи ще з права стародавніх країн відбувається становлення чіткої системи ознак складу правопорушення. Ця правова тенденція пояснюється суспільною потребою в об'єктивному механізмі для застосування покарання. Склад правопорушення як об'єкт дослідження загальної теорії права характерний тим, що більшість сучасних теоретиків під складом правопорушення розуміє сукупність об'єктивних та суб'єктивних ознак, наявність яких дозволяє кваліфікувати діяння особи як протиправне. Проте, якщо наукова думка стосовно елементів складу правопорушення виробила єдині критерії, то стосовно їх ієрархії є певні розбіжності [2].

Наприклад, у галузево-правових доктринах відсутнє єдине теоретичне розуміння складу правопорушення. Зокрема, великий науковий розрив спостерігається на рівні галузевого розмежування права на публічне та приватне. Такі склади правопорушень, які зафіксовані у нормах